

**Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
Національний університет цивільного захисту України (м. Харків)
Національна академія внутрішніх справ (м. Київ)
Львівський державний університет внутрішніх справ
Одеський державний університет внутрішніх справ
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Черкаська медична академія**

***Організаційно-управлінське та
економіко-правове забезпечення
діяльності Єдиної державної системи
цивільного захисту (ЄДСЦЗ)***

***МАТЕРІАЛИ
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції***

16 березня 2023 року

м. Черкаси

УДК 365.13:658
О-64

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 7 від 2 березня 2023 р.)*

*Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому
доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією
в Черкаському інституті пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 1 від 6 березня 2023 р.)*

О-64 Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 16 берез. 2023 р. – Черкаси: видавець Вовчок О. Ю., 2023. – 370 с.

ISBN 978-617-7508-28-0

У публікаціях досліджуються: нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів ЄДСЦЗ; організаційно-управлінські аспекти забезпечення діяльності ЄДСЦЗ; соціально-економічне забезпечення діяльності ЄДСЦЗ; проблеми соціальної реабілітації та медичного забезпечення в сучасних умовах; організаційно-правові основи антитерористичної безпеки держави; проблеми професійної мовної комунікації; організаційні та інженерно-технічні заходи ЦЗ.

УДК 365.13:658

ISBN 978-617-7508-28-0

© Авторські тексти, 2023

надзвичайної ситуації, безпосереднього управління підпорядкованими силами та засобами у зоні надзвичайної ситуації створюються та направляються у район надзвичайної ситуації оперативні групи територіальних органів виконавчої влади.

Керівництво силами та засобами, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації, здійснює уповноважений керівник з ліквідації конкретної надзвичайної ситуації, розпорядження якого є обов'язковими для виконання усіма суб'єктами, що беруть участь у ліквідації надзвичайної ситуації, а також громадянами і організаціями, що знаходяться у зоні ураження.

Керівництво аварійно-рятувальними роботами з ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків здійснює керівник аварійно-рятувальних робіт.

Керівництво гасінням пожежі здійснює старший оперативний керівник пожежної охорони – керівник гасіння пожежі.

Аварійно-рятувальні служби (формування), які прибувають в зону надзвичайної ситуації, переходять у підпорядкування уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації і виконують його розпорядження.

Особовий склад аварійно-рятувальної служби під час виконання аварійно-рятувальних робіт підпорядковується тільки своїм безпосереднім начальникам.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Постанова КМУ від 14 березня 2018 р. № 223 Київ «Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня».
3. Наказ МВС України від 26.12.2014 № 1406 «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації».

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Діана КОТЛЯР

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля

Національного університету цивільного захисту України

Забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту здійснюється єдиною державною системою цивільного захисту, яка складається з функціональних і територіальних підсистем.

У протидії з вказаними надзвичайними ситуаціями держава покладається на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, одним з яких є ДСНС.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, рятувальної

справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності.

ДСНС у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства [1].

Загальні засади управління в сфері цивільного захисту закріплені у Кодексі цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI [2]. Зокрема, започатковано Єдину державну систему цивільного захисту та її складові, координаторами якої виступає Рада національної безпеки та оборони, яка визначає за дорученням Президента України відповідно до п. 8 частини першої статті 4 Закону України від 5 березня 1998 року № 183/98-ВР «Про Раду національної безпеки і оборони України» концептуальні підходи та напрями щодо «...оголошення стану війни, загальної або часткової мобілізації, введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або окремих її місцевостях, оголошення в разі потреби окремих місцевостей України зонами надзвичайної екологічної ситуації» [3].

Відповідно до Кодексу цивільного захисту України, значну увагу в діяльності ДСНС звернуто на Положення про підсистему реагування на надзвичайні ситуації, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт єдиної державної системи цивільного захисту, яке було затверджене наказом МВС України № 356 від 04 травня 2016 року. У змісті наказу МВС України № 356 визначено склад органів підсистемного реагування на надзвичайні ситуації, до яких входять:

- «...формування оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, які залучаються до виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також спеціальні формування в режимі надзвичайного стану та в особливий період...» а також «...здійснення цілодобового чергування та забезпечення функціонування системи збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про обстановку в районах надзвичайних ситуації;

- спеціальні комісії з ліквідації надзвичайної ситуації;

- керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та його робочого органу - штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації» [5].

Загальне керівництво силами та засобами формування оперативно-рятувальної служби цивільного захисту покладено на голову ДСНС України.

Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади, крім загального керівництва органами публічного управління в умовах надзвичайної ситуації, також відповідно до пункту 6 частини 5 статті 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України «...здійснює керівництво єдиною системою цивільного захисту України, мобілізаційною підготовкою національної економіки та переведенням її на режим роботи в умовах надзвичайного чи воєнного стану» [4].

У правовому регулюванні ДСНС щодо забезпечення реагування на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці закріплена досить важлива функція, спрямована на взаємодію ДСНС з центральними та місцевими органами публічного управління та місцевого самоврядування. На підставі цього звертає до себе увагу норми наказу МВС України від 22 серпня 2016 року за №859 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події», в якому

визначено механізм взаємодії між зазначеними органами центрального управління, підпорядкованих безпосередньо до Міністерства внутрішніх справ України [6].

Так, у 2021 році ДСНС у взаємодії з Нацполіцією та Нацгвардією виконувала завдання з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій і пожеж, проведення відновлювальних робіт та гуманітарного розмінування в районі проведення операції Об'єднаних сил.

В сучасних умовах російсько-української війни, яка розпочалась з вини Росії 24 лютого 2022 року, українські рятувальники своєю непосильною працею в режимі нон-стоп щохвилино гасять займання, розбирають завали, проводячи пошукові роботи, зміцнюють конструкції, щоб запобігти подальшим руйнуванням.

Враховуючи наслідки від злочинної агресії російської мілітаризованої машини, правовий аналіз наукових розвідок свідчить про недостатній рівень організаційно-правового забезпечення ДСНС в період військового стану. В цих умовах діяльність ДСНС бажає бути набагато регламентованою та наближеною до сучасних реалій протидії зовнішнім та внутрішнім викликам, із застосуванням позитивної багатолітньої військової практики на Сході України та спиратися на міжнародний та національний досвід застосування дій силами оперативно-рятувальних служб цивільного захисту.

Однією з проблем, яка також ще залишається не у повному обсязі вирішеною – це налагодження цілеспрямованої взаємодії ДСНС з місцевими громадами.

З цією метою в Україні слід прийняти нову модель Державної концепції цивільного захисту, реалізація якої не лише у мирний але і у військовий період, повинна бути спрямована на вдосконалення напрямів діяльності органів публічної влади у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності у протидії загрозам національним цінностям та інтересів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. №1052. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>
2. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
3. Закон України Про Раду національної безпеки і оборони України: прийнятий 5 березня 1998 року № 183/98 {зі змінами та доповненнями} // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 35. Ст.237.
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/47/2017>
5. Про затвердження Положення про підсистему реагування на надзвичайні ситуації, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт єдиної державної системи цивільного захисту: Наказ МВС України № 356 від 04 травня 2016 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0792-16#Text>.
6. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події: наказ МВС України від 22 серпня 2016 року за № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1254-16#Text>

<i>ВІТ В. В., КЛЮКА С. В., Кирило ПАСИНЧУК</i>	
ЕВОЛЮЦІЯ РОЛІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	129
<i>Віктор ВІТОВЕЦЬКИЙ</i>	
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ.....	132
<i>Неля ВОВК, Кирило ПАСИНЧУК</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	133
<i>Олександр ГРИЦЕВСЬКИЙ, Тетяна КРИШТАЛЬ</i>	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДСЦЗ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД	136
<i>Андрій ДЕКЕТ, Ірина КОСТЕНКО, Дмитро ЖУРБИНСЬКИЙ</i>	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ТА ДЕРЖАВНИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	138
<i>Сергій ЗАСУНЬКО, Кирило ПАСИНЧУК</i>	
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ РЕЖИМИ, ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА УПРАВЛІНСЬКОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ.....	141
<i>КАРПЕНКО М. О., Юрій ГОРБАЧЕНКО</i>	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДСЦЗ	144
<i>Анастасія КЛИМЕНКО, Діана КОТЛЯР</i>	
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	144
<i>Марія КОВАЛЬЧУК, Дмитро УСОВ</i>	
ДО ВИТОКІВ ІДЕЇ СУСПІЛЬНОЇ УГОДИ	146
<i>Ніна КОВАЛЬЧУК, Дмитро УСОВ</i>	
МОРАЛЬ ТА ПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМ СПРАВЕДЛИВОСТІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	149
<i>Наталія КОЛОДОЧКА, Сергій ТАРАСОВ</i>	
МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС УКРАЇНИ	152
<i>Лілія КОЛОМІЄЦЬ, Сергій ТАРАСОВ</i>	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ЗАСАДИ ПОРЯДКУ УТВОРЕННЯ ЛАНОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ.....	153
<i>КОЛОСЮК О. С., Юрій ГОРБАЧЕНКО</i>	
УПРАВЛІННЯ ОРГАНАМИ УПРАВЛІННЯ ТА СИЛАМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОДЕСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДСЦЗ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НС	155
<i>Діана КОТЛЯР</i>	
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	156

Наукове видання

**Організаційно-управлінське
та економіко-правове забезпечення діяльності
Єдиної державної системи цивільного захисту
(ЄДСЦЗ)**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
16 березня 2023 року**

Редактор – ЯУЖЕВА Олена Олександрівна
Дизайн обкладинки – РЯБОКОНЬ Вікторія Вікторівна

*Редколегія може не поділяти поглядів авторів.
За зміст вміщених у збірнику матеріалів
персональну відповідальність несуть автори.*

Підп. до друку 02.03.2023. Формат 60 × 84 1/8.
Гарнітура Cambria. Обл.-вид. арк. 26,54. Ум. друк. арк. 43,01.
Вид. № 01-23. Наклад 50 прим. Замовлення № 2.

Видавець Вовчок О. Ю.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції Серія ДК № 650 від 30.10.2001 р.
Україна, 18006, м. Черкаси, вул. Гоголя, 509, к. 21.
Тел.: 067-470-13-14. E-mail: book_brama@ukr.net

Друк

Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8